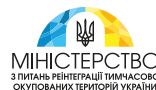

Єднання
заради дії

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб

СКОРОЧЕННЯ:

ВПО	внутрішньо переміщена особа
Закон	Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»
Порядок	Порядок оформлення і видачі довідки про взяття на облік ВПО, затверджений постановою КМУ № 509 від 01.10.2014 р.
Уповноважена особа	уповноважена особа виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або Центру надання адміністративних послуг
Уповноважений орган	виконавчий орган сільської, селищної, міської ради, районної в м. Києві держадміністрації, відповідної військової адміністрації або уповноважена особа виконавчого органу сільської, селищної, міської ради/Центру надання адміністративних послуг
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг
Портал Дія	Єдиний державний веб-портал електронних послуг
Довідка ВПО	довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.
ЄІБДВПО	Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб
Заявник	особа, яка подає заяву про взяття на облік ВПО в власних інтересах, в інтересах дитини, або в інтересах недієздатної особи, або особи дієздатність якої обмежена
Зареєстроване/задеклароване місце проживання	місце проживання особи про яке вона повідомила шляхом подання декларації через портал Дія або заяви у паперовій формі та інформація про яке міститься в реєстрі територіальної громади

ОСНОВНА ЧАСТИНА

ВПО – це громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яка залишила або покинула своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру – тобто обставин, визначених у ст.1 Закону.

Дати виникнення обставин, зазначених у [ст.1 Закону](#):

20 лютого 2014 року – АР Крим та м. Севастополь¹;

7 квітня 2014 року – Донецька та Луганська області¹;

24 лютого 2022 року – Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Запорізька, Київська, Миколаївська, Одеська, Сумська, Харківська, Херсонська, Чернігівська області та м. Київ².

Проте на додаткові державні гарантії ВПО матиме право тільки після взяття на облік внутрішньо переміщених осіб.

На довідку мають право:

- Громадяни України, іноземці або особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах та мають право на постійне проживання в Україні, яких змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру – тобто внаслідок обставин, які вважаються загальновідомими і такими, що не потребують доведення, якщо інформація про них міститься в офіційних звітах (повідомленнях) уповноважених на це організацій.
- Неповнолітні діти, які отримали паспорт громадянина України, незалежно від наявності (відсутності) реєстрації місця проживання, якщо інформацію про них внесено до ЄІБДВПО.
- Особи, житлові приміщення яких зруйновані або стали непридатними для проживання внаслідок проведення АТО (з 12.04.2014 по 30.04.2018)/ООС (з 30.04.2018 по 24.02.2022).
- Діти, які народилися у ВПО.
- Студенти, учні професійно-технічних навчальних закладів, які перемістилися з населених пунктів, перелік яких затверджено розпорядженням КМУ 1085.
- Студенти, які здобували певний освітньо-кваліфікаційний рівень і мали реєстрацію місця проживання в гуртожитках, після зняття з реєстрації, якщо вони не бажають повернутися до попереднього місця проживання.
- Особи, які відбували (відбувають) покарання в місцях позбавлення волі та мали (мають) зареєстроване місце проживання на території, де виникли обставини, зазначені в [ст.1 Закону](#), на дату їх виникнення, якщо не бажають повертатися до попереднього місця проживання.
- Військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової служби та військової служби за призовом осіб офіцерського складу), які проходили військову службу та мали зареєстроване місце проживання на території, де виникли обставини, зазначені в [ст.1 Закону](#), на дату їх виникнення.
- На отримання довідки мають право особи, задеклароване/зареєстроване місце проживання яких

¹ [ч.2 ст.1 Закону України](#) «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»

² Розпорядження [КМУ 204](#).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

розташоване поза межами території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії. Але такі особи:

- перебувають на обліку як платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії;
- сплатили або за яких сплатив роботодавець єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за IV квартал 2021 року або за 2021 рік на території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії.

Щоб отримати довідку ВПО, заявник може звернутися до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення. Або у період дії воєнного стану може:

- звернутися до уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради;
- звернутися до уповноваженої особи ЦНАПу;
- подати заяву через мобільний додаток порталу Дія.

Заяву повнолітня і неповнолітня особа подає особисто, а малолітня дитина, недієздатна особа – зокрема через законного представника. Крім того, особа, дієздатність якої обмежена, може самостійно подати заяву.

Заяву про взяття на облік особи, яка визнана судом недієздатною, може подати за задекларованим/зареєстрованим місцем проживання/перебування такої особи:

- її законний представник (для недієздатних осіб, яким призначено опікуна),
- керівник закладу соціального захисту (для недієздатних осіб, яким не призначено опікуна, в разі влаштування такої особи до закладу соціального захисту),
- уповноважена особа органу опіки та піклування (для недієздатних осіб, яким опікуна не призначено та яких не влаштовано до закладу соціального захисту, або для недієздатних осіб, з опікунами яких втрачено зв'язок під час дії надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях).

Заяву про взяття на облік малолітньої дитини, яка є дитиною-сиротою або дитиною, позбавленою батьківського піклування, для отримання довідки подає від її імені:

- у разі влаштування до дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей на повне державне забезпечення – керівник відповідного закладу;
- у разі влаштування в сім'ю громадян під опіку, піклування, прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу – законний представник (один з опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів).

Заяву про взяття на облік малолітньої дитини, яка прибула без супроводження законного представника, для отримання довідки може подавати від її імені родич (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітні брат або сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, в яких проживає (перебуває) дитина.

Якщо малолітня дитина прибула без супроводження законного представника або родича в якого проживає (перебуває) дитина, заяву подає від її імені представник органу опіки та піклування за місцем перебування такої дитини.

Під час подання заяви про взяття на облік заявник пред'являє один із наступних документів:

- документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України³ :
  - а) паспорт громадянина України;
  - б) паспорт громадянина України для виїзду за кордон;

³ [ст. 13 Закону України](#) «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- в) дипломатичний паспорт України;
- г) службовий паспорт України;
- ґ) посвідчення особи моряка;
- д) посвідчення члена екіпажу;
- е) посвідчення особи на повернення в Україну;
- є) тимчасове посвідчення громадянина України;
- документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус³:
  - а) посвідчення водія;
  - б) посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон;
  - в) посвідка на постійне проживання;
  - г) посвідка на тимчасове проживання (є документом, що посвідчує особу, проте не дає права на отримання довідки ВПО);
  - ґ) картка мігранта;
  - д) посвідчення біженця;
  - е) проїзний документ біженця;
  - є) посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту;
  - ж) проїзний документ особи, якій надано додатковий захист;
- свідоцтво про народження дитини;
- е-паспорт⁴;
- е-паспорт для виїзду за кордон⁴;
- довідку про подання документів для оформлення паспорта громадянина України (за формою згідно з додатком 3 до Порядку).

У разі відсутності одного з вищезазначених документів, у період дії воєнного стану, заявник може пред'явити відображення в електронній формі інформації, що міститься у документах, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України або її спеціальний статус, сформованих засобами мобільного додатка порталу Дія або єДокумент.

У разі подання заяви:

- законним представником або керівником закладу соціального захисту/представником органу опіки та піклування додатково подаються:

- документ, що посвідчує особу заявника;
- документ, що підтверджує повноваження заявника як законного представника, крім випадків, коли законними представниками є батьки (усиновлювачі);
- документ, що підтверджує повноваження представника органу опіки та піклування або керівника закладу соціального захисту, та документ, що підтверджує факт зарахування особи до такого закладу (у разі зарахування до закладу);
- у разі необхідності – свідоцтво про народження дитини.

- родичем (бабою, дідом, прабабою, прадідом, повнолітнім братом або сестрою, тіткою, дядьком) або вітчимом, мачухою, або представником органу опіки та піклування, або керівником дитячого закладу, закладу охорони здоров'я, або закладу соціального захисту дітей, додатково подаються:

- документ, що посвідчує особу заявника;
- документи, що підтверджують родинні стосунки між дитиною і заявником;

⁴ ст. 14-1 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- документ, що підтверджує повноваження представника органу опіки та піклування або керівника дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей, у якому дитина перебуває на повному державному забезпеченні;
- документ, що підтверджує факт зарахування дитини до цього закладу.

Окремим питанням є визначення, що особа перемістилася з населеного пункту, переміщені особи з якого мають право на отримання довідки ВПО.

Найпростіше – це коли в документі, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або в документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, стоїть відмітка про місце реєстрації в населеному пункті, з якого здійснюється внутрішнє переміщення, і особа дійсно проживала за місцем реєстрації, про що така особа зазначає в заяві.

В іншому випадку заявник має надати докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, на день виникнення обставин, що спричинили внутрішнє переміщення, зокрема:

- військовий квиток з відомостями щодо проходження військової служби;
- трудова книжка із записами про трудову діяльність;
- документ, що підтверджує право власності на рухоме або нерухоме майно;
- свідоцтво про базову загальну середню освіту;
- атестат про повну загальну середню освіту;
- документ про професійно-технічну освіту;
- документ про вищу освіту (науковий ступінь);
- довідка з місця навчання;
- рішення районної, районної у м. Києві чи Севастополі держадміністрації, виконавчого органу міської чи районної у місті ради про влаштування дитини до дитячого закладу, у прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу, встановлення опіки чи піклування;
- медичні документи;
- фотографії;
- відеозаписи;
- тощо.

Для отримання довідки переміщена особа має подати до уповноваженого органу/особи заяву про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, до якої за потреби додаються копії документів (наприклад, докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, на день виникнення обставин, що спричинили внутрішнє переміщення, або те, що особа має право на довідку ВПО, оскільки її житло зруйноване або стало непридатним для проживання внаслідок проведення АТО/ООС).

У заяві зазначається наступна інформація:

- прізвище, ім'я та по батькові;
- громадянство;
- дата та місце народження;
- стать;
- відомості про малолітніх, неповнолітніх внутрішньо переміщених осіб, які прибули разом із ним (у разі необхідності);
- відомості про законних представників, які супроводжують малолітню дитину, недієздатних осіб або

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

осіб, дієздатність яких обмежена, та родича малолітньої дитини, яка прибула без супроводження законного представника (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітні брат або сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, у яких проживає (перебуває) дитина;

- відомості про зареєстроване та фактичне місце проживання;
- дані про фактичне місце проживання особи на дату звернення;
- адреса, за якою з особою може здійснюватися офіційне листування або вручення офіційної кореспонденції, та контактний номер телефону;
- обставини, що спричинили внутрішнє переміщення;
- відомості про житлові, соціальні, медичні, освітні та інші потреби;
- відомості про наявність інвалідності та потребу в технічних та інших засобах реабілітації;
- відомості про місце навчання/виховання дитини (найменування закладу);
- відомості про працевлаштування, освіту, спеціалізацію за професійною освітою, посаду, професію.

Як фактичне місце проживання/перебування не можуть зазначатися адреси (місцезнаходження) органів державної влади, місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їхніх підрозділів, будь-яких інших приміщень, за якими внутрішньо переміщені особи фактично не проживають.

Інформація про особу вноситься до ЄІБДВПО українською мовою та латинськими літерами відповідно до правил транслітерації. Інформація про іноземця або особу без громадянства вноситься українською мовою та латинськими літерами відповідно до записів у документах, що посвідчують особу, виданих компетентними органами іноземної держави.

Заяву про взяття на облік підписує заявник.

Також заявник ставить підпис, що він дає згоду на обробку, зберігання та надання Адміністрації Держприкордонслужби, Мінфіну для верифікації персональних даних/персональних даних особи, від імені якої подається заява.

На підставі поданої заяви уповноважена особа вносить до ЄІБДВПО або до ПК «Соціальна громада» інформацію, на основі якої формується довідка. Якщо інформація про ВПО вноситься вперше, автоматично формується унікальний номер запису, який відображається у довідці ВПО.

Якщо ВПО звернулася за отриманням довідки за новим фактичним місцем проживання, тобто після переміщення з однієї адміністративно-територіальної одиниці до іншої, то до ЄІБДВПО також вноситься номер довідки ВПО, яка вилучається, дата її видачі та найменування органу, що її видав.

Якщо ВПО змінює місце проживання в рамках однієї адміністративно-територіальної одиниці то уповноважений орган вносить зміни до інформації яка міститься про особу в ЄІБДВПО, та за потреби роздруковує таку довідку з оновленою інформацією. Варто зазначити, що така зміна інформації не є підставою для формування нової довідки як в випадку зміни місця проживання ВПО пов'язану з переміщенням до іншої адміністративно-територіальної одиниці.

Держателем та адміністратором ЄІБДВПО є Мінсоцполітики. Крім того, одержувати інформацію з ЄІБДВПО мають право Мінфін, Мінреінтеграції, інші центральні органи виконавчої влади, Пенсійний фонд України та його територіальні органи, Державний центр зайнятості, Центр зайнятості Автономної Республіки Крим, обласні, Київський та Севастопольський міські центри зайнятості та їхні філії, міські, районні та міськрайонні центри зайнятості – з метою запровадження електронної взаємодії шляхом інформаційного обміну з дотриманням вимог Законів України [«Про інформацію»](#) і [«Про захист персональних даних»](#). Всі інші – виключно на підставі письмового запиту до Мінсоцполітики, в якому зазначаються необхідна інформація та прізвище посадової особи, яка матиме право доступу.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Довідка ВПО роздруковується на аркуші формату А4, підписується посадовою особою уповноваженого органу та скріплюється печаткою такого органу.

Довідка видається безоплатно та в день звернення, крім випадку, коли особа надає докази. Тоді уповноважений орган зобов'язаний розглянути заяву протягом 15 робочих днів та прийняти рішення про видачу довідки або про відмову в її видачі.

ВПО, яка подала заяву через портал Дія або мобільний додаток порталу Дія, після включення відомостей про неї до ЄІБДВПО може звернутися за місцем перебування на обліку до уповноваженого органу/особи за отриманням довідки у паперовій формі. Така довідка у паперовій формі видається з позначкою щодо подання ВПО заяви в електронній формі. Всі інші умови отримання довідки ВПО – такі самі, тобто довідка видається безоплатно в день звернення, роздруковується на аркуші формату А4, підписується посадовою особою уповноваженого органу та скріплюється печаткою такого органу.

Про факт видачі довідки:

- дитині-сироті;
- дитині, позбавленій батьківського піклування;
- малолітній дитині, яка прибула без супроводження законного представника,

уповноважений орган невідкладно інформує службу у справах дітей за місцем перебування такої дитини.

Заявнику може бути відмовлено у видачі довідки у разі, якщо:

- 1) відсутні обставини, що спричинили внутрішнє переміщення, зазначені у [ст.1 Закону](#);
- 2) державні органи мають відомості про подання завідомо неправдивої інформації для отримання довідки;
- 3) заявник втратив документи, що посвідчують особу (до їх відновлення);
- 4) у документі заявника, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, немає відмітки про реєстрацію місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, та відсутні докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення;
- 5) докази, надані заявником для підтвердження факту проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, зазначеними у ст.1 Закону, не підтверджують такого факту.

Рішення про відмову у видачі довідки з обов'язковим зазначенням підстав для відмови, підписане керівником уповноваженого органу, видається заявнику в день подання заяви про взяття на облік. А у випадку, передбаченому абзацом другим п. 4 Порядку, не пізніше, ніж через 15 робочих днів після її подання.

Вичерпний перелік підстав для скасування довідки зазначено у ст.12 Закону, а саме:

1. ВПО подала заяву про відмову від довідки

Рішення про скасування дії довідки ВПО, яка повернулася до покинутого постійного місця проживання (крім осіб, які є власниками пошкодженого або знищеного нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації і подали заявку на відшкодування відповідних втрат, зокрема через Єдиний державний вебпортал електронних послуг) приймають:

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- за місцем отримання довідки – керівник відповідного уповноваженого органу або уповноваженою особою територіальної громади/ЦНАП;
- після повернення до покинутого постійного місця проживання – керівник відповідного уповноваженого органу (проте станом на 1 липня 2022 року технічно неможливо скасувати довідку ВПО не за місцем перебування такої особи на обліку).

2. ВПО скоїла кримінальне правопорушення:

- дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади;
- посягання на територіальну цілісність і недоторканність України;
- терористичний акт;
- втягнення у вчинення терористичного акту;
- публічні заклики до вчинення терористичного акту;
- створення терористичної групи чи терористичної організації;
- сприяння вчиненню терористичного акту;
- фінансування тероризму;
- вчинення кримінального правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку або військового кримінального правопорушення.

3. ВПО повернулася до покинутого місця постійного проживання

Таке рішення приймається на підставі інформації про тривалу відсутність (понад 60 днів) особи за місцем проживання, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що ВПО повернулася до покинутого місця постійного проживання. Проте відповідно до п.7-2 Порядку, на період дії карантину та протягом 30 днів із дня його відміни (наразі карантин запроваджено до 31 грудня 2022 р.) забороняється прийняття рішення про скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи на підставі інформації про тривалу відсутність (понад 60 днів) особи за місцем проживання, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що ВПО повернулася до покинутого місця постійного проживання.

4. ВПО виїхала на постійне місце проживання за кордон

Ключовим тут є «на постійне місце проживання», а відповідно до п.10 розділу 4 наказу МВС 16.08.2016 № 816, орган ДМС у строк не пізніше трьох робочих днів інформує відповідний структурний підрозділ з питань соціального захисту населення, територіальні органи ПФ та ДФС про оформлення особи документів для виїзду за кордон на постійне проживання, і саме отримання такого повідомлення від ДМС є підставою для скасування дії довідки.

5. ВПО подала завідомо недостовірні відомості.

Рішення про скасування дії довідки надається заявнику протягом 3 днів з дати прийняття такого рішення або надсилається на адресу місця проживання, зазначену в довідці.

На підставі прийнятого рішення про скасування дії довідки запис невідкладно вноситься до ЄІБДВПО.

Взяття на облік ВПО у разі зміни фактичного місця проживання/перебування

У разі зміни фактичного місця проживання/перебування ВПО або відповідно до обставин та місця фактичного проживання/перебування ВПО: керівник дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей, законний представник, родич (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітні брат чи сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, у яких проживає (перебуває) дитина, представник органу опіки та піклування за місцем перебування такої дитини звертається за видачею довідки до уповноваженого органу за місцем фактичного проживання/перебування, а раніше видана йому довідка вилучається, про що вносяться відповідні зміни до ЄІБДВПО.

Заявник повинен актуалізувати раніше подані відомості, а саме:

- обставини, що спричинили внутрішнє переміщення;
- відомості про житлові, соціальні, медичні, освітні та інші потреби;
- відомості про наявність інвалідності та потребу в технічних та інших засобах реабілітації;
- відомості про місце навчання/виховання дитини (найменування закладу);
- відомості про працевлаштування, освіту, спеціалізацію за професійною освітою, посаду, професію.

Інформація про взяття на облік ВПО за новим фактичним місцем проживання/перебування вноситься до ЄІБДВПО в електронній формі на підставі поданої ВПО заяви.

Проте документи та/або інформацію, необхідні для взяття заявника на облік за новим фактичним місцем проживання/перебування, уповноважений орган отримує без участі заявника – шляхом доступу уповноваженого органу до відповідних інформаційно-телекомунікаційних систем або в автоматичному режимі – шляхом електронної інформаційної взаємодії інформаційно-телекомунікаційних систем через систему їх електронної взаємодії.

У разі, коли документи та/або інформація, необхідні для взяття заявника на облік за новим фактичним місцем проживання/перебування, не містяться в інформаційно-телекомунікаційних системах, такі документи та/або інформацію уповноважений орган отримує без участі заявника – шляхом здійснення інформаційного запиту.